

zarokno, bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin!

KULÎLK

kurdiska elevernas barntidning

KOVARA ZAROKÊN KURD YÊN ŞAGIRT

"ZAROK FÊKIYÊ MALANE"

HÊJE MÊJE, EMÊ NUHA ÇEND

ÇÎROK Û MESELÊN XWE

JI WERE BÊJIN

KULÎLK

ROVÎYÊ FENEK Û MIRÎŞKA SOR (1)

Hebû mirîşkek sor, ew di daristanekê û di pî-
nikek li ser darekê bi serê xwe dijîya.

Li nêzîka wê mirîşka sor Roviyeke cêlik lê
gelekî fenek hebû. Ew ne bi tenê dijiya ,
Ew teva diya xwe di şikeftê de dima. Ro -
viyê fenek dixwest wê mirîşka sor bigre û
buxwe.

Wî hemû fen û feqê xwe anî bîra xwe, ji bo ku tevnekê ji mirîşka belengaz re li darxîne, ku wê bigre û buxwe. Ji ber ku Roviyê fenek ji demek dirêj de bi dora wê diket, ku wê bigre. Lê mirîşk jî gelek baqil bû û ew firseta ne dida rovi.

Roj bi roj rovîyê çêlik mezin dibû, lê ji bo ku wê mirîşka sor nedigirt, wîlo jî jar dibû. Rojekê rovîyê fenek ji dîya xwe re got:

-Sibê ezê wê mirîşka sor bigrim û ezê wê bikim xwarin ji me re ! Min lîstik û fenên xwe yê herf dijwar hazir kirîye. Ew nikare vê carê ji destê min xelasbibe.

Rovî rahişt telîsekî û ew avêt ser bişta xwe. Gava rovî derket, ji dîya xwe re got:

-Gerek ez wê mirîşkê têxim vî telîsfî. Yadê, tu beroşê tije av bike û bide ser êgir, he- ta ku ez wê tînim bila av bikele.

Rovî berê xwe da pînika mirîşkê û bi dizî xwe gîhand ber pînîkê. Rovî xwe veşart û li benda mirîşkê ma. Piştî demekê mirîşk ji pînika xwe derket û li roviyê fenek hayî nebû. Wê destpêkir darîk ji bo êgir dahev.

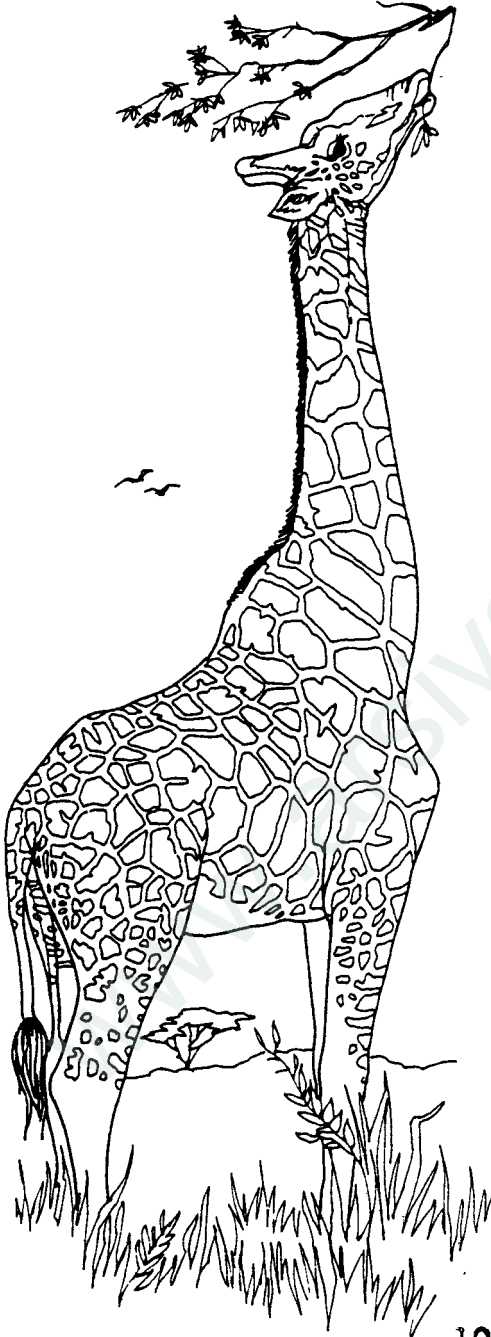
Gava mirîşk ji pînika xwe derketibû, deriyê wê vekirî hiştibû. Dema ku paşya mirîşkê ket rovî, vî bi dizî xwe gîhand pînika wê û ket hundurê pînikê.

Mirîşkê karê xwe xelas kir û rahîst darikên xwe û berê xwe da pînîka xwe. Gava ku ew ket pînîkê û derî girt, dît ku roviyê fenek di pînîka wê de ye. Mirîşka belengaz gelekî tirsîya, darikên xwe avêt û şerekî dijwar di nabêna wê û rovi de destpêkir.

Di nav her du resman de 5 tişt ne wek hev in
Ma hun dikarin wan bibînin ?

HEY LÊ KAL 22

Allegro

Hey lê kal. hey lê kal. hey lê ka - lo, ka - li - ko,

E - vî ka - lî çi di - kir? Çerx û çer - kez xwe - di - kir,

Di - ra - nê fi - zî çê - kir, be' - sa ze - wa - çê di - kir,

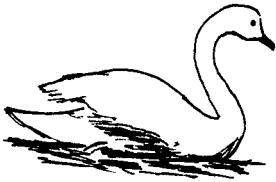
Hey lê kal. hey lê kal, hey lê ka - lo, ka - li - ko.

Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko.
 Evî kalî çi dikir? Çerx û çerkez xwedikir.
 Diranê fizî çêkir, be'sa zewacê dikir.
 Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko.

Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko.
 Navê kalê Emîne, bavê lê kir t'emîne.
 Çar - pînc h'ev girtine. du - sê h'ev berdayîne.
 Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko

Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko.
 E'mrê kalê nod sale, kalê t'irê sî sale.
 Evî kalî çi dikir? Çerx û çerkez xwedikir.
 Hey lê kal. hey lê kal. hey lê kalo. kaliko.

NAVÊ VAN HEYWANAN LÎ BÎNÊ WAN BÎNÎVÎSÎN

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EZ NIZANIM ÇI BÊJÎM

Heval, ez bilûrvanîm
Dengê saza hozanîm
Ji we ez dilgiranîm
Ez nizanîm çî bêjîm

Ez bilûra Marksîm
Dengê rista bêkesîm
Ji hêvîyan avisîm
Ez nizanîm çî bêjîm

Ez daxwaza Xanî me
Rewşa neqşê Manî me
Di ristê de kanî me
Ez nizanîm çî bêjîm

Arê dilê Cizfirî
Tava tora Herfirî
Ez nûjenîm bi pîrî
Ez nizanîm çî bêjîm

Nakin dengê saza min
Guh nadin awaza min
Yan nizanîm raza min
Ez nizanîm çî bêjîm

Ez Mûsayê Hesarîm
Ji we tevan dilsarîm
Lê ez bi we nikarîm
Ez nizanîm çî bêjîm

Çîman hemî nabin yek
Leşker nakin lek bi lek
Kanî ew bircên belek
Ez nizanîm çî bêjîm

Hirç ketine nava rez
Gur ji hawîr têne pez
Ji xew rabin em bi lez
Ez nizanîm çî bêjîm

Çine ev êl û eşîr ?
Ne beg maye ne jî mîr
Ji dijmin re bûn qizîr
Ez nizanîm çî bêjîm

Şêxên bi cibe û şaş
Xwe jî olê dane paş
Hemî bûne gornebaş
Ez nizanîm çî bêjîm

Cîgerxîn

WAN HEJMARAN YEKO-YEKO BIGIHININ HEV

www.arsivakurdi.org

QUNCIKA DÎROKA EDEBYATA KURDÎ

MELEYÊ CIZÎRÎ

Meleyê Cizîrî, eslê wî ji Cizîrê ye, Cizîra Botan. Navê wî Şêx Ehmede. Di derheqa tarîxa bûyin û mirina wî, tarîxên cûre-cûre tê gotin. Gorî Alêksandir Jaba nivîsiye: "Meleyê Cizîrî, di tarîxa pêncsed û çila da (1945-6) di nîva Cizîrê de peyda bûye."

Di tarîxa pêncsed û pêncî şeş merhum bûye (1160-1161). Gorî wan malûmatan, Meleyê Cizîrî şanzde salan jîye. Bê gûman, ne wusane. Edebyatnasên kurd Aladîn Sicadî di pirtûka xwe "Mejûy edebê kurd" da nivîsiye, ku "Meleyê Cizîrî di sala 1407-da hatiye dunyayê, di sala 1481-da mirî ye." Ingilîsê kurdnas D.N.Makenzî dinivîse, ku meleyê Cizîrî 11 nav salên 1570-1640 da jîye.

Wezîrê Nadîrî dinivîse, ku "Meleyê Cizîrî di sala 1101 hatiye dunyayê û di sala 1169 mirî ye.

Qanatê Kurdo, fikra Wezîrê Nadîrî a herî nêzîkî rastiyê qebûl dike.

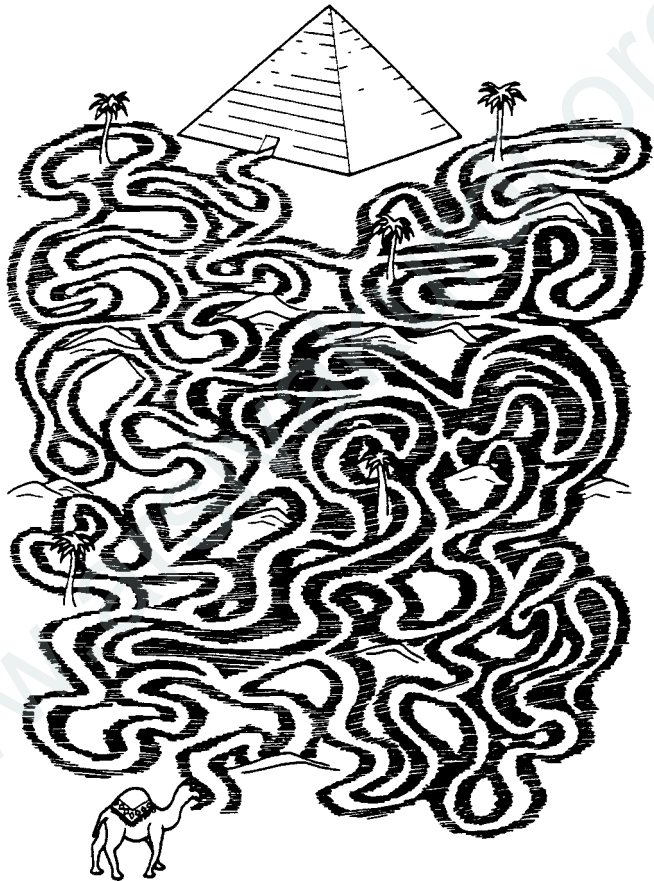
Wezîrê Nadîrî dinivîse, ku "Meleyê Cizîrî ji eşîreta Hesênîyê Êzdiya ne, denbêj û şayîrê Mîr Omed-dîn bûye. Ew mîr kurê Eksanqere ji eşîra Bohtan bûye. Xelkê ji Melera di got: "Şêxê Cizîrê", Reysel-şuara" yanî serokê Şayîran."

"Li pêşîyê ew şayîrê azad bû, ewî bona leze-
ta xwe, k'êfa xwe straye, lûvandîye û şêrêd
derheqa reng û rûyê tebîyetê, evîniye û şe-
rabê da nivîsîne. Paşî, çaxa dilê wî k'etiye
qîza Mîr Omed-dîn, ewî şêrêd hezkirina xwe
û wê nivîsîne. Mîr Omed-dîn pê hesyaye, ku
dilê Mele ketîye qîza wî, Mîr dixwaze bizan-
be bi rastî ew ji qîza wî hiz dike, ew dibê-
je: "Ez qîza xwe didik te" Mele dibêje: "Ez
xulamê teme, ez naxwazim." Mîr dibêje: "Şêx
Ahmed dersdarê me ye." Wezîrê Nadîrî şiro
dike çima Meleyê Cizîrî nexwest qîza Omed-
dîn bistîne. Ew dibêje: "Eşîra Botan çûbû ser
dînê musulmana, lema Meleyê Cizîrî nexwest
qîza Omed-dîn bistîne." Ew ji qîza wî re
dibêje: "Tirkên te ruh û dilê min talan di-
kin." Wezîrê Nadîrî dinivîse, "dî wextê Me-
leyê Cizîrîde yek pencaneke para kurdan dî-
nê êzdîyan dihebandin, di vextê wî da şêx û
pîrêd kurdêd musulman qedexe kiribûn, ku
xelqê reat kitêbêd dîn nexûnin û mijûlî
xwendin û nivîsandinê nebin."

Wezîrê Nadîrî dinivîse, ku "meleyê Cizî-
rî merivekî gelek xwendewer, bûye, şareza û
zana bûye, pisporê edebyeta ereban, farsan
bûye. Ewî li Bexdadê xwendibû, nivîsarên ni-
vîskarên ereban, farsan yên dînnasîyê, filo-
sofîyê, stêrnasîyê û tebîyenasîyê xwendibû "

(Dumahîk heye)

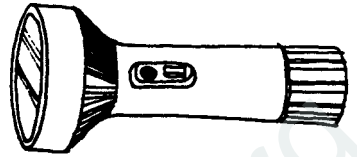
Ma hun dikarin alîkarîya vê devê bikin,ku
Xwe bighîne mezalê Firewn (piramîd) ?

NAVEN WAN TÎŞTANAN LÎ BINE WAN BINIVÎSÎN

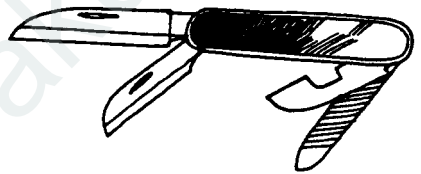
.....

.....

.....

.....

.....

.....

PEYVÊN PEŞÎYAN

1"Nabên kî kir, dibên kî go!"

2"Ga dimirî çerm dimînî, mêr dimîrî
nav dimînî!"

3"Tilîya ku şerîet jêkî jê xwîn nayê"

4"Sibe tê, xêr pê ra tê!"

5"Nan padîşah, goşt wezîr, wayê dinan
kizîr-mizîr"

6"Pêşîya Royê nayê girtin!"

7"Dinya sîya daran e!"

8"Silav li mîyan e, ne li rîyan e!"

9"Derdê dilan hûr i, kûr i, dûr i!"

10"Xelkê ra masîyan digirî, ji xwe
ra kûsîyan digirî."

11"Dilê bixezeb nagîje miradan"e.

QUNCIKA BAJARÊN KURDÎSTAN Ê

ADIYAMAN

NAV : Navê kevn Vadileman e. Di dema emperatoriya Emewî ya serleşkerek yê Emewî ya bi navê Hisnî Mansûr bajar fetih kir û navê xwe lê kir. Ew nav heta 1923'a hat bikaranîn. Lê di nav gelde Vadileman di hat gotin. Meclîsa Tirka 1923'de navê wê kirin "ADIYAMAN".

DÎROK:

Li gor lêkolînên ku li der dora Adiyeman'e çêbûne; ew bajarekî gelek kevnare. Berîya ku nivîsandin li cîhanê bê dîtin, merov li wir jîyane. Emperatori û dewletên ku Adiyeman kirine bin destê xwe evin: Emperatoriya Hîtîtan, Mîttanîyan, Urartûyan, Babîlîyan, Asûrîyan, Medyan û Farisîyan.

Berî çêbûna İsa di sala 69'ande bi navê Patîşahi Kommaganê patîşahîyek hat dameziranîn. Wê patîşahîyê 141 salan domkir. Heykelên çîyayê Nemrûd, ê wan patîşahane. Bi dû wêde, derdora Adiyemanê jî, wek hemû deverên Kurdîstanê buye qada şer di navbêra Erebb û Bizansîya de. Piştî ku Turk ketin Kurdîstanê jî şer her domkir. Bajar demeke kin di destê Emewîya de ma. Adiyeman û derdora wê di sala 1514 de bi temami kete bin destê Osmanîyan.

CÎH :

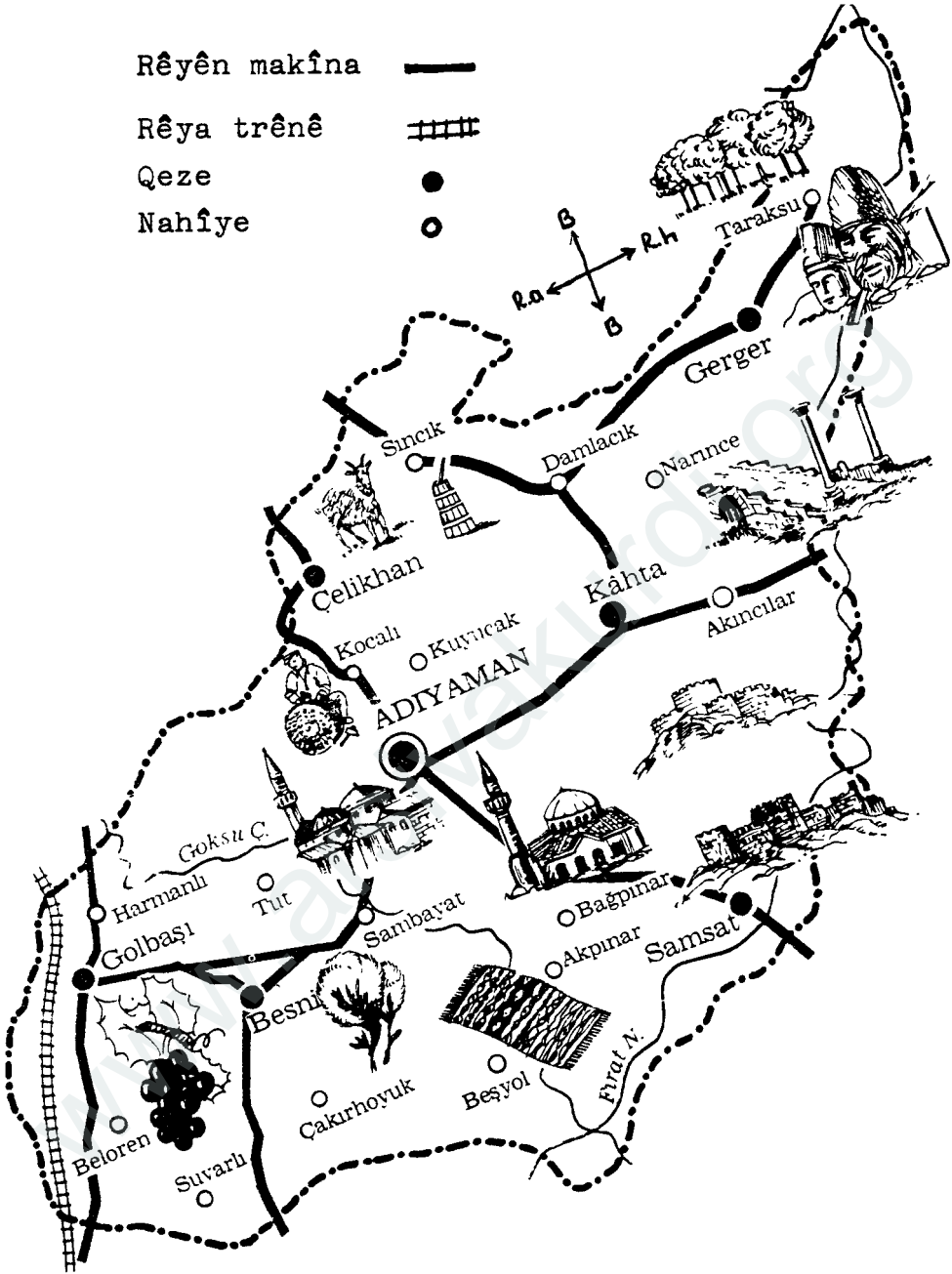
Adiyeman li rojavayê Kurdîstanê ye. Li roj -

Rêyên makîna ———

Rêya trêne

Qeze ●

Nahîye ○

hilatê wê Diyarbekir, li başûrê wê Ruha (Urfa) û Entep, rojavayê wê Meraş û li bakurê wê Meletê heye.

40.000 mirov Li Adiyemanê rûdinin. 7 qeze û 85 gundên Adiyemanê hene. Navên qezayên wê evin: BESNÎ, KAHTA, ÇELİKHAH, GERGER, GÖLBAŞI, û SAMSAT in.

ÇÎYA û ÇEM :

Bakûrê bajêr bi temami çiyane. Başûrê bajêr heta Ferêt deşte û şinkayî ye. Çiyayên herî bilind evin: Ak dağ (Çiyayê Sipî-2700 m.), Ulu baba (2500 m), Çiyayê Recep (2300 m) û çiyayê bi nav û deng Nemrûd (2100 m).

Çemê herî mezin û dirêj; Ferate, Gök su, Sofnaz, Egim, Ziyaret û çemê Kehtayê ye.

Hewa :

Li başûrê bajêr hewayê bahra sipî tê dîtin: Gelek baran dibare, berf gelek kêmtê. Ji ber baran tê û çem gelek in, daristan jî pirin. Hinek caran derece germê dikeve bin sifrê. Meha herî germ Tirmehe.

ÇANDINÎ :

Bakurê bajêr bi temami daristanin. Daristan % 17 e axê digrin. Ev li gor bajarên din ê Kurdîstanê jimarek pir bilind e.

Mirovên Adiyemanê bi pirani çandinîyê dikin. Merov dikare bêje Adiyeman Embara genim, ceh, nîsk ûhw...e. Ji hemû beşan fêkî hene. Ê gelek tê naskirin fistiqê Entabê ye. Dim-

Di vî resmî de, solek, şeytanokêk, masiyak,
telefonêk, firçak û seetek hatiye veşar-
tin. Ma hun dikarin wan bibînin ?

KOÇA ÇŪKAN

Di vê derheqê de merov dikare çŪkan bike sê beşan:

a- ÇŪkên ku cî û warên(hêlînên) xwe naguherin.

b- ÇŪkên li der dorê nêzîk digerin û dîsa vedigerin cî yê xwe.

c- ÇŪkên koç dikin.

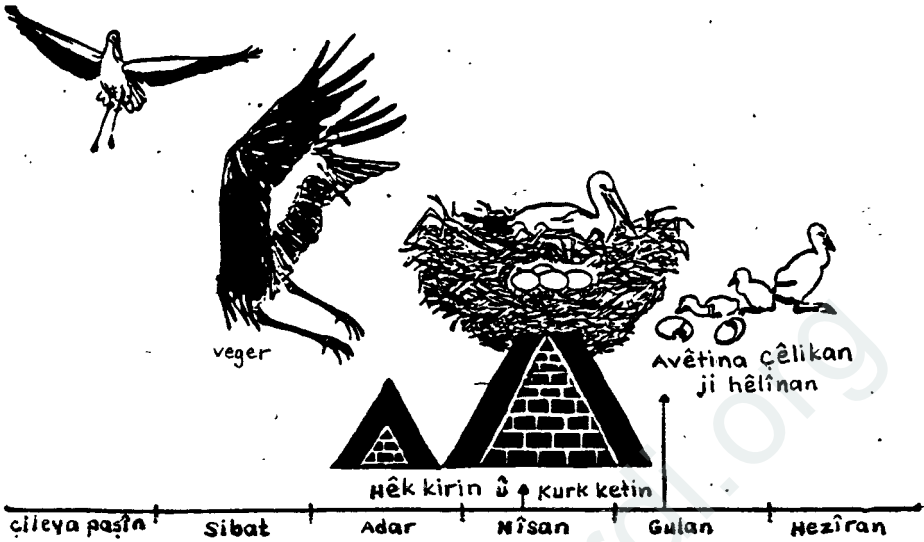
Welatên çŪkan,cî yê ku lê hêka dikin.Lê ji ber sermê,germê ûçareserkirina êm hinek çŪk koçî cî yê din dikin.

Hinek çŪk yek bi yek û hinek jî ref bi ref koç dikin. Legleg,qazê bejî,ordekê bejî û qulung ref bi ref ji derekê koçî derek din dikin.Piranî,gava çŪk ji derekê koçî derekê dikin,di yek rîyê difirin û di wê rîyê jî vedigerin.

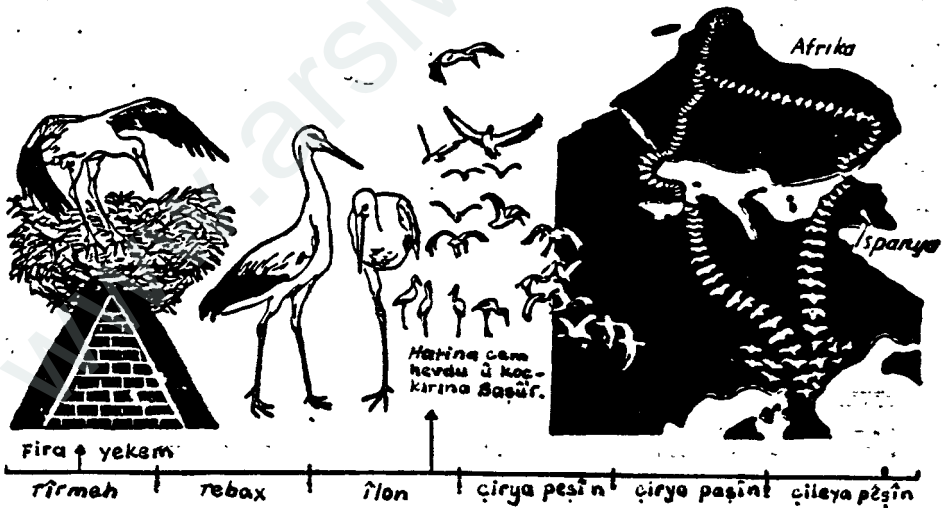
Hinek çŪk seranserî derya difirin,hinek di newal û gelîyan de,hinek jî seranserî çîyan difirin koçî cê xwe dikin.

Koçkirin,ji Ewropa li ser du rîyan dest pê dike:

Rîya yekem; ji Îskandinavya,Finlandîya,Sovyet,Almanya Rohilat,Avustîrya,Macarîstan ber bi başûr dadikeve di ser Turkiye û Kurdîstan re derbas dibe.ÇŪkên li Turkiyê û Kurdîstanê jî tev refan dibin û di ser Sûrî re difirin û berê xwe didin çemê Nîl û başûra

Legleg bi refên mezin ji alî başûr koçî alî bakur dikin. Li wêderê hêlînên xwe çêdikin û dûre hêka dikin û kurk dikevin.

Afrîka,cî yê xwe ê zivistanî.

Rêya dudan; ji Îskandinavya vediqete,di ser Almanya rojava,Fransa,Îspanya û Cebelf-tariq derbas dibe û xwe dignîne başûrê Afrîka.

Ji bo çûk xwe bighînin hêlînên xwe yê zivistanî,bi rojan û mehan dibê bifirin.Mesela; Hehecîkên bahrê,ji Kutba Bakur ta Kutba Başûr di şeş mehan dighêje.Legleg havînî li welatên jorî Ekwatorê dimînin û zivistanî jî koçî welatên jêrî Ekwatorên dikin.Hinek çûk 30.000 kîlometre rê difirin,gava koç dikin.Ordeka bejî seetê 80 km,Hehecîk 120 km û Teyrikê awê 60 km dikarin bifirin.

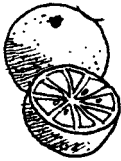
NAVÊ VAN FEKÎ Û ŞÎNKAYAN LI BÎNÊ WAN BINIVÎSIN

.....

.....

.....

.....

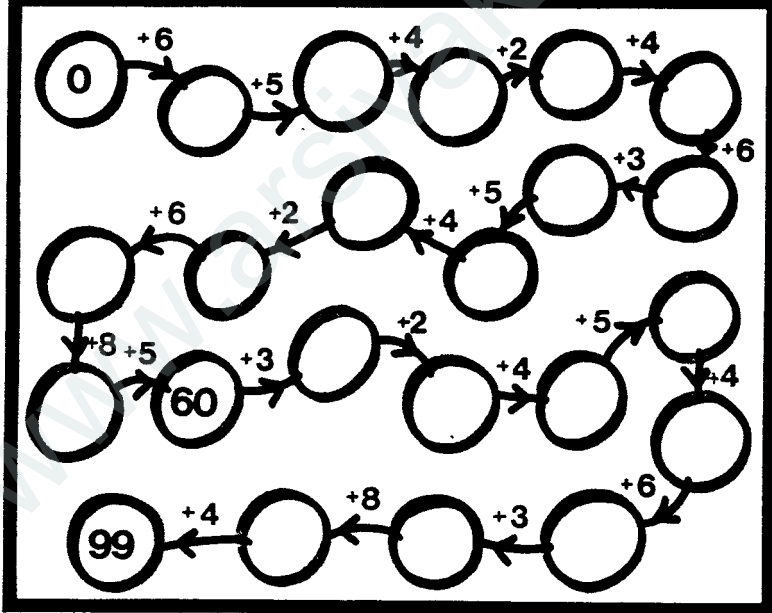
.....

.....

$6+3+5=$	$2+3+5=$	$6+9+3=$
$2+3+9=$	$6+8+7=$	$2+4+8=$
$4+5+7=$	$9+8+9=$	$2+8+4=$
$2+8+3=$	$6+5+3=$	$4+2+8=$
$6+2+5=$	$8+8+2=$	$8+4+2=$
$8+1+4=$	$0+0+0=$	$7+8+7=$
$2+1+9=$	$6+3+4=$	$3+9+7=$
$5+3+8=$	$5+9+3=$	$6+8+9=$
$8+8+8=$	$6+7+8=$	$5+5+5=$
$6+5+7=$	$2+8+9=$	$6+5+4=$

Pirs: 1

Şeşê reş,şeşê belek
Du boxin,donzdeh çêlek,
Ew çîye ?
Bersîv:.....

Pirs: 2

Av dinyayê têr dike,
Çi avê têr dike ?
Bersîv:.....

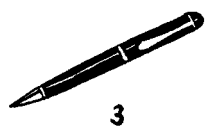
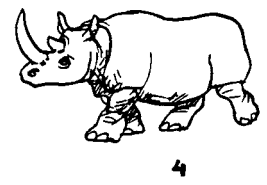
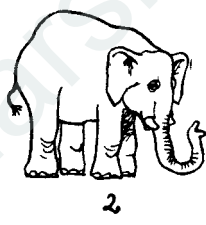
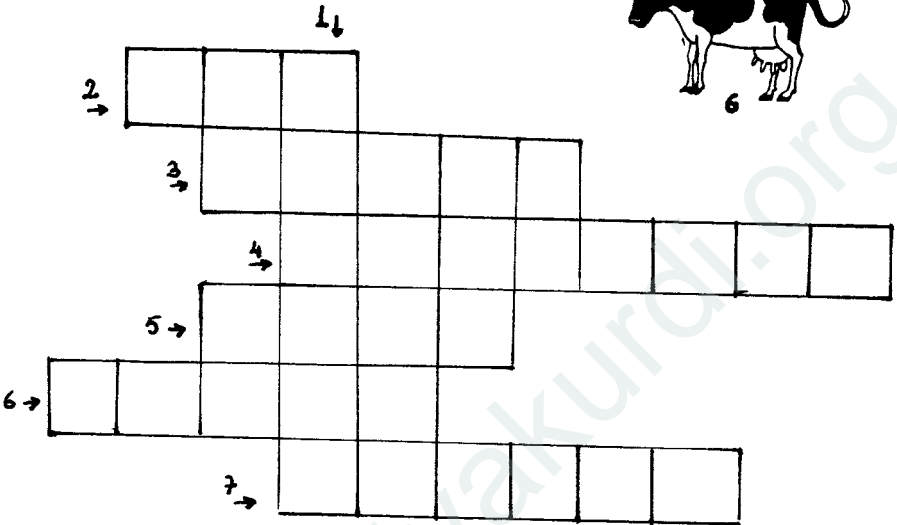
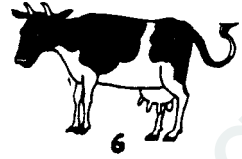
Pirs: 3

Kofiya xezalê,
Hol bû newalê,
Ew çîye ?
Bersîv:.....

Pirs: 4

Kerî kete ser stêr.
Ew çîye ?
Bersîv:.....

X A Ç E P I R S

Pirs: 1

Sêsid û şêst reşêle,
Dozdeh ga û du çêlek,
Nêvî reş,nevî belek,

Ew çîye ?

Bersîv: Sal,meh ,roj
û şev

Pirs: 2

Ew kî ye ?
Ku mehê carekê kal dibe,
dimre û dîsa dizê.

Bersîv: Hêv

Pirs: 3

Hildikşim ser zinara
Lêdixim,deng diçe hezara,

Ew çîye ?

Bersîv: Brûsk

Pirs: 4

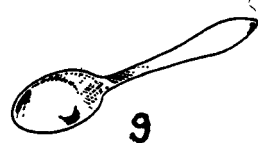
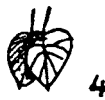
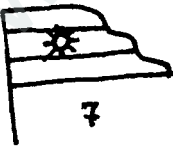
Tişkî min heye,
Bê ruhe,lê dimeşe.

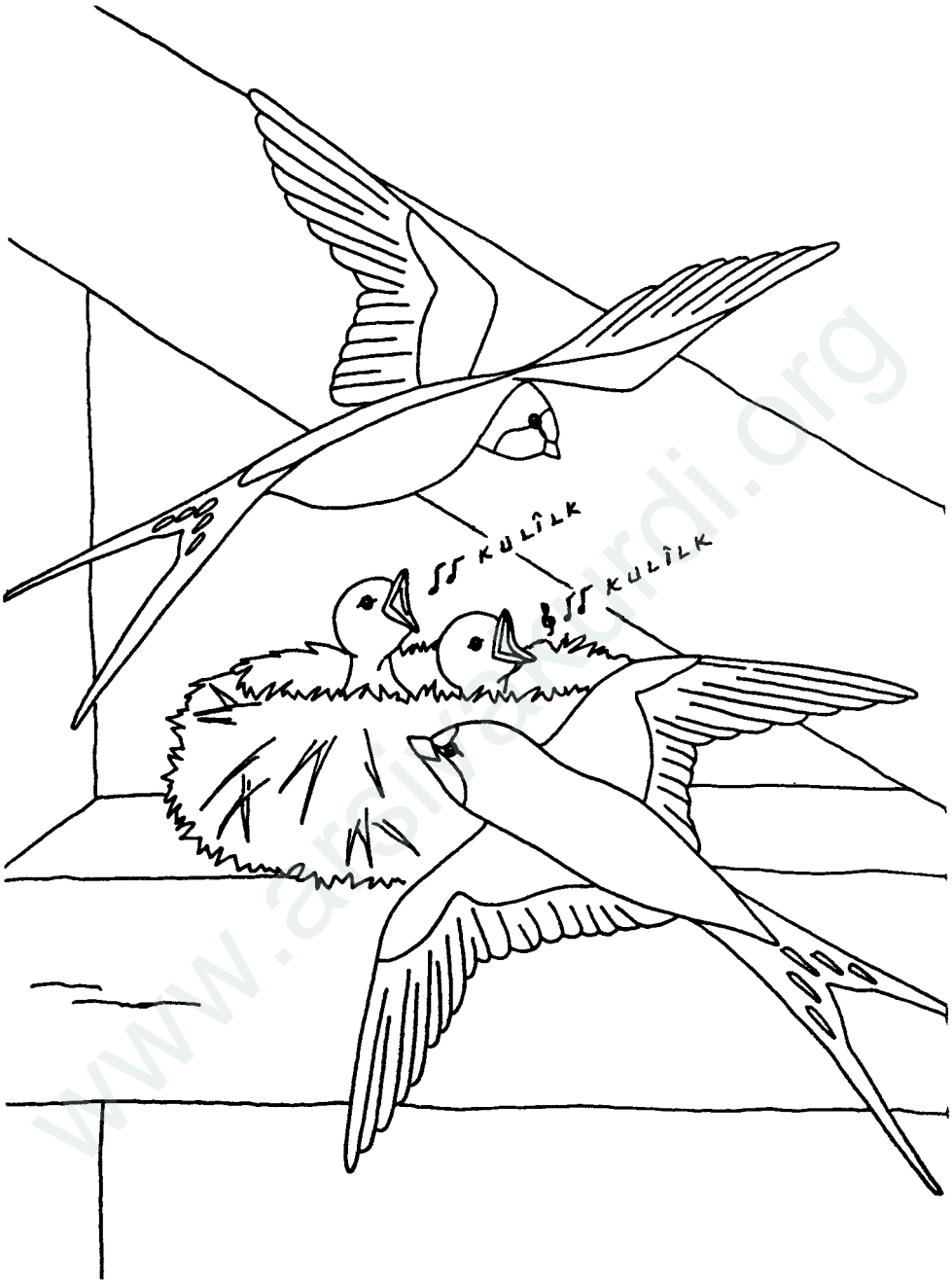
Ew çîye ?

Bersîv: Siya merov

XAÇEPIRS

1→	D	E	R	Z	Î					
	2↓									
3→	B	E	R	A	Z					
4→	E			P	E	L				
5→	R	Ê	W	Î						
6→	Ç	Û	K							
7→	A	L								
8→	V		G	Ê	Z	E	R			
9→	K	E	V	Ç	Î					

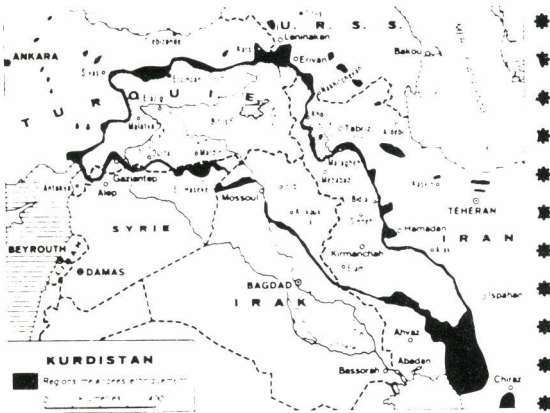
KEREKÎ ME HEBÛ Û KUNDURKÎ ME

KERÊ ME KUNDURÊ ME KOT KOT KOT,

ME JÎ ÇIROK Û MESELÊN XWE

YÊN VÊ HIJMARÊ JI WERÊ GOT

KULÎLK

YAN

KURDISTAN

YAN NEMAN !

UTGIVARE

KURDISTANS ARBETAR-KULTUR FÖRENING

WEŞANA KOÇ - KAK

KOMELA ÇANDA KARKERÊN KURDISTANÊ

ADRESS - NAVNÎŞAN

POSTGIRONR. 98 66 50-0

BOX 7031

163 07 SPÅNGA - STOCKHOLM

SWEDEN

PRIS : 10:- skr
BIHA